

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/25/2021
Identifikačné číslo spisu: 7516010541
Dátum vydania rozhodnutia: 21.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7516010541.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Petra Kaňu, na neverejnom zasadnutí konanom 21. septembra 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného L. Y. M. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného L. Y. M. podaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/4/2019 z 20. februára 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. Y. M. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozhodol rozsudkom z 19. júla 2018, sp. zn. 2T/92/2016 tak, že obvineného L. Y. M. (ďalej len „obvinený“) uznal za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ktorého sa obvinený dopustil na tom skutkovom základe, že:

- dňa 10. apríla 2016 v čase okolo 20:30 hod. pri rodinnom dome s popisným číslom XXX v obci Z. D. H., R., okres G. - P. sa vyhrážal zabitím svojej manželke L. M. M., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom R.. XXX, ktorá toho času nebývala s obvineným v spoločnej domácnosti a ktorá prišla na uvedenú adresu pre letné pneumatiky na svoje motorové vozidlo, ako aj pre detskú obuv pre svoju 4 - ročnú dcéru, fyzickou likvidáciou, a to slovami „zabijem Ťa, viem si zaobstarat' zbraň od mafiána z F.“, čím u nej takto svojím konaním vzbudil dôvodnú obavu o život a zdravie.

Za uvedený skutok uložil súd prvého stupňa obvinenému podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona a § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a § 50 ods. 1 Trestného zákona súd prvého stupňa obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 20 (dvadsať) mesiacov. Zároveň mu podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona uložil

ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku súd prvého stupňa obvineného spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe že:

- od presne nezistenej doby roku 2015 do 11. apríla 2016 v mieste svojho trvalého bydliska v obci Z. D. H., R.. XXX, okres G. - P. a inde, ako blízka osoba spôsobil fyzické a psychické utrpenie svojej manželke Ing. M. M., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom Z. D. H., R.. XXX tým, že ju počas tejto doby opakovane znevažoval a ponižoval, sociálne izoloval, bezdôvodne vyhadzoval z bytu, fackoval, vzbudzoval u nej strach, stres, ohrozenie, neustále sledoval, čím ohrozoval jej fyzické a psychické zdravie,

oslobodil, nakoľko skutok nie je trestným činom.

Zároveň súd prvého stupňa podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku odkázal poškodenú Ing. M. M. s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozhodujúc na podklade odvolania podaného obvineným a odvolania podaného prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice - okolie (ďalej len „prokurátor“), rozhodol rozsudkom z 20. februára 2019, sp. zn. 4To/4/2019 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona peňažný trest vo výške 1.000,- (tisíc) Eur. Pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený ustanovil súd prvého stupňa podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) mesiacov. Zároveň súd prvého stupňa odvolanie prokurátora podľa § 319 Trestného poriadku zamietol a inak napadnutý rozsudok nechal nezmenený.

Obvinený podal prostredníctvom zvoleného obhajcu JUD. Pavla Piovarčího, ml. advokát v Košiciach, dovolanie, ktoré bolo dňa 25. januára 2021 doručené súdu prvého stupňa (č. l. 746 - 753 spisu). Dovolanie podal obvinený proti rozsudku odvolacieho súdu, sp. zn. 4To/4/2019 z 20. februára 2019 z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku a uviedol, že dovolanie smeruje proti odsudzujúcemu výroku vo vzťahu ku skutku uvedenom v bode 1/, právne kvalifikovanom ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Obvinený naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzhliadol v tom, že v trestnom konaní nebola naplnená požiadavka objasňovania skutočností svedčiacich ako v jeho neprospech, tak aj v jeho prospech. Súd prvého stupňa opomenul dôkazy nachádzajúce sa v spise - jednotlivé komunikácie obvineného s poškodenou prostredníctvom e-mailov, SMS správ a aplikácií Viber a Whatsapp. Predmetné dôkazy boli súdu prvého stupňa predložené v rámci konania spolu s návrhom na doplnenie dokazovania. Súd prvého stupňa však o tomto návrhu nerozhodol, teda nebolo zrejme či návrhu vyhovie, resp. ho zamietne, hoci obhajoba opakovane komunikáciu spomínala v rámci dokazovania. Obvinený má za to, že ak súd prvého stupňa navrhovaný dôkaz nezamietol, bolo jeho úlohou vykonať ho a skutočnosti z neho vyplývajúce pri rozhodovaní zohľadniť. Postup súdu prvého stupňa považuje obvinený za jednostranný, nakoľko vykonal iba dôkazy svedčiacie v jeho neprospech. Ak by súd prvého stupňa konal zákonným spôsobom, vykonal by obvineným navrhované dôkazy a aplikoval zásadu in dubio pro reo, došlo by k oslabeniu tvrdení uvedených v obžalobe a obvinený by musel byť spod obžaloby oslobodený. Obsahom obvineným navrhovaného dôkazu bola komunikácia obvineného s poškodenou, ktorá prebehla deň pred skutkom a vyplýva z nej, že obvinený poškodenú vyslovene a opakovane žiadal, aby ho neobťažovala a nenavštevovala. Zároveň by vykonaním navrhovaného dôkazu súd prvého stupňa zistil, že obvinený sa v deň, kedy ku skutku malo dôjsť stretol

s poškodenou a tá nepožadovala žiadne pneumatiky na svoje vozidlo ani detskú obuv. Obvinený má teda za to, že predmetné veci boli zámenkou na následný príchod poškodenej k obvinenému. Rovnako by súd prvého stupňa zistil, že skutočnosti prezentované poškodenou, že má z obvineného strach, nie sú pravdivé. Ďalší dôkaz, ktorý súd prvého stupňa nevykonal a ani sa s ním nevysporiadal je obrazovo-zvukový záznam z 10. apríla 2016 z mobilného telefónu, ktorý zachytáva situáciu kedy obvinený vychádza z rodinného domu k bráne, komunikuje s poškodenou a následne odchádza späť do rodinného domu. Obvinený sa o jeho existencii zmieňoval už pred príslušníkmi Policajného zboru pri výsluchu, navrhol ho doložiť do vyšetrovacieho spisu v prípravnom konaní a následne ho navrhoval vykonať pred súdom prvého stupňa, avšak bezvýsledne. Obvinený má za to, že ak by súd prvého stupňa postupoval zákonným spôsobom, dodržal by zásadu rovnosti zbraní, vykonal by aj dôkazy svedčiace v prospech obvineného, došlo by nepochybne k významnej zmene dôkaznej situácie a obvinený by nemohol byť uznaný za vinného. V konaní pred súdom prvého stupňa ani v konaní pred odvolacím súdom tak nedošlo k odstráneniu stavu, v rámci ktorého bolo porušované právo na obhajobu obvineného a právo na spravodlivý proces, súdy ignorovali obvineným navrhované dôkazy a nevysporiadali sa s jeho námietkami, čo podľa obvineného naplnilo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku podľa obvineného spočíva v tom, že súd prvého stupňa a následne odvolací súd aplikovali na skutok nesprávne hmotnoprávne ustanovenie. Pokiaľ súdy dospeli k presvedčeniu že skutok, tak ako bol zistený a ustálený, formálne napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákon, mali sa zároveň pri posúdení závažnosti prečinu zaoberať i naplnením materiálneho znaku, nakoľko konanie obvineného nebolo spôsobilé dosiahnuť mieru závažnosti predpokladanú § 10 ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, za ktorých malo ku skutku dôjsť svedčia v prospech aplikácie tohto ustanovenia, pretože významne znižujú jeho závažnosť. Obvinený týmito okolnosťami myslí situáciu s poškodenou, že ich manželstvo bolo vo veľkej kríze, nežili v spoločnej domácnosti a zamýšľali sa nad rozvodom, z čoho mal obvinený negatívne pocity a nálady a predpokladá, že i poškodená. Celá táto situácia výrazne skomplikovala racionálne riešenie problémov. V kontexte uvedených skutočností s príchodom poškodenej v daný deň vyvolala táto situácia v obvinenom negatívne psychické vypätie a predmetný skutok by mal byť posudzovaný nanajvyš ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. Dôkazná situácia bola od počiatku v rovine tvrdenia proti tvrdeniu, neexistuje žiadny priamy dôkaz, že sa mal obvinený poškodenej vyhrážať fyzickou likvidáciou a ani svedkyňa R., ktorá bola pri skutku prítomná, nepočula žiadnu vyhrážku. Poškodená ani uvedená svedkyňa nevolali na miesto políciu, rovnako príchod poškodenej k obvinenému nekorešponduje s jej vyjadrením, že sa obvineného bála. Súd prvého stupňa a odvolací súd uverili poškodenej, ktorej tvrdenia favorizovali pred tvrdeniami obvineného a v rámci odôvodnení svojich rozhodnutí ani neuviedli, či vec posudzovali v intenciách § 10 ods. 2 Trestného zákona. Na základe uvedených skutočností má obvinený za to, že došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“) aby vyslovil, že rozsudkom odvolacieho súdu z 20. februára 2019, sp. zn. 4To/4/2019, ako aj konaním ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvineného a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil predmetný rozsudok, ako i rozsudok súdu prvého stupňa, sp. zn. 2T/92/2016 z 19. júla 2018 a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu vec v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice - okolie (ďalej len „prokurátorka“) sa k dovolaniu obvineného vyjadrila písomným podaním zo 16. februára 2021 (č. l. 759 - 760 spisu), v ktorom k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že v danom prípade nebolo porušené právo obvineného na obhajobu, čo konštatoval i odvolací súd, keď vo svojom odôvodnení uviedol, že pri hodnotení vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa nemôže nič vytknúť, pretože boli vykonané jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátorka uviedla, že samotnému odsúdeniu prechádzalo rozsiahle dokazovanie vykonané v

prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní, následne bolo doplnené po vrátení veci odvolacím súdom o prehratie nahrávky na technickom zariadení USB predloženom obvineným, opätovným vypočutím poškodenej, znalcov A. I. Z., O. G. T. a O. Z. G.. Skutkový stav bol náležite zistený, dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom, správne vyhodnotené a následne bolo zákonne rozhodnuté. S poukazom na uvedené je prokurátorka toho názoru, že dôvody dovolania, ktoré obvinený uviedol sa týkajú výlučne správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu, čiže hodnotenia dôkazov. Nejedná sa teda o právne námietky ale námietky skutkové, ktoré dovolacie konanie nepripúšťa. Zároveň prokurátorka poukázala na tú skutočnosť, že dôvody, ktoré obvinený uviedol v dovolaní sú totožné s jeho obranou na hlavnom pojednávaní a skutočnosťami uvádzanými v jeho odvolaní, s ktorými sa odvolací súd vysporiadal. Prokurátorka navrhla Najvyššiemu súdu SR, aby z dôvodov uvedených v §382 písm. c) Trestného poriadku predmetné dovolanie odmietol.

Spnomocniteľke poškodenej JUDr. O.X. bolo dovolanie obvineného doručované s možnosťou vyjadriť sa k nemu, do dňa rozhodovania vo veci na dovolacom súde sa nevyjadřila.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bolo dovolanie obvineného spolu s trestným spisom predložené dňa 14. apríla 2021 na rozhodnutie.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), z hľadiska procesných podmienok pre podanie dovolania konštatuje, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku) a bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku). Po vykonaní takto vymedzeného formálneho prieskumu prípustnosti podaného dovolania však dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za nevyhnutné na začiatku odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázať na to, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že Najvyšší súd SR je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

Obvinený vo svojom dovolaní označil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Dovolací súd skúmal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý obvinený odôvodnil tým, že súd prvého stupňa opomenul dôkazy nachádzajúce sa v spise (jednotlivé komunikácie obvineného s poškodenou) a nevykonával obvineným navrhované dôkazy

(komunikácia obvineného s poškodenou, v ktorej ju vyslovene žiadal aby ho neobťažovala a z ktorej vyplýva, že sa v deň skutku stretli dva krát a obrazovo-zvukový záznam, z ktorého vyplýva ako sa skutok dňa 10. apríla 2016 odohral). Odvolací súd predmetný stav nenapravil a tak podľa obvineného došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu a jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Právo na obhajobu je nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jeho legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale jeho realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale aj v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR sa právo na obhajobu zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, však samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v danej trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie Najvyšší súd SR v konaní nezistil, nakoľko bol obvinený počas celého konania pred súdom zastúpený dvomi obhajcami a to JUDr. Jurajom Sopkom, advokát v Košiciach a JUDr. Pavlom Piovarčím ml., advokát v Košiciach (č. l. 52 a 322 spisu). Obvinený spolu s obhajcami mali následne počas priebehu celého trestného konania plne zaručenú realizáciu im svedčiacich obhajobných práv tak, ako to predpokladajú dotknuté ustanovenia Trestného poriadku.

Napriek vyššie uvedenému sa dovolací súd zaoberal konkrétnymi námietkami obvineného.

Najvyšší súd SR uvádza, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nesprávne (nedostatočne) zisteného skutkového stavu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, pretože nie je pravdou, že by obvinený navrhoval počas konania pred súdom vykonať dôkazy a to nekonkretizovanú komunikáciu obvineného s poškodenou prostredníctvom e-mailov, SMS správ a aplikácii Viber a Whatsapp, komunikáciu obvineného s poškodenou v deň skutku a obrazovo-zvukový záznam z 10. apríla 2016. Z

ničoho nevyplýva, že by obvinený navrhoval v rámci konania pred súdom predmetné dôkazy vykonať a že by o nich súd prvého stupňa, prípadne odvolací súd nerozhodli. Súdny nižšieho stupňa sa vysporiadali a rozhodli o všetkých dôkazoch, ktoré strany navrhovali vykonať a to buď ich vykonaním, alebo odmietnutím ich vykonania a následných odôvodnením. Súd prvého stupňa ako i odvolací súd pred konečnými návrhmi strán konštatovali, že nie sú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a vyhlásili dokazovanie za skončené. Námietky obvineného, že súdy opomenuli dôkazy nachádzajúce sa v spise, nerozhodli o jeho návrhoch na doplnenie dokazovania považuje dovolací súd za neopodstatnené.

Nad rámec Najvyšší súd SR uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo obvineného v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Je nevyhnutné tiež poznamenať, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, pretože v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Dovolací súd v závere k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uvádza, že z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania nevyplýva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam obvineného, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v jeho neprospech.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, najmä v opravnom konaní, nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa.

S ohľadom na uvedené nezistil Najvyšší súd SR naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižších inštancií. Najvyšší súd SR, ako súd dovolací nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci dovolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúvanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dôvodnosť existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený odvodzoval od toho, že súd prvého stupňa a odvolací súd aplikovali na skutok nesprávne hmotnoprávne ustanovenie keď pri posúdení závažnosti obvineným spáchaného prečinu neposudzovali ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného poriadku.

Dovolací súd má za to, že súd prvého stupňa i odvolací súd konali vo veci obvineného v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali správne, ich úvahy vychádzali z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. S ohľadom na správnu aplikáciu príslušných hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení sú rozhodnutia súdov nižšieho stupňa, ktoré tvoria jednotu, aj náležité, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnené. Najmä odvolací súd spôsobom zodpovedajúcim potrebám trestného konania reflektoval na obvineným vznesené obhajobné tvrdenia a ním uvádzané pochybenia v rozhodnutí súdu prvého stupňa, ku ktorým v primeranej miere odôvodnil svoje úvahy opierajúc sa o skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a z nich odvodené právne závery.

V súvislosti s namietaným materiálnym korektívom Najvyšší súd SR uvádza, že pokiaľ zákonodarná moc označila určité konanie za protiprávne (zločiny a obzvlášť závažné zločiny) bez možnosti úvah, či za istých okolností (pri prečine materiálny korektív) protiprávnym nie sú, potom i súdna moc musí rešpektovať vôľu zákonodarcu. Ak by súdna moc „oslobodzovala“ zločiny a obzvlášť závažné zločiny s odkazom na princíp ultima ratio, potom by sa mohla harmónia vzájomnej kontroly a rozdelenia právomoci zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci narušiť, pretože súdna moc by sama tvorila, resp. pretvárala zákony v rozpore s tým, ako ich prijala zákonodarná moc. Preto aj aplikácia princípu ultima ratio v trestnom konaní musí mať isté pravidlá, ktoré nemôžu byť založené na svojom voľnom výklade zákona súdom. Z toho vyplýva, že princíp ultima ratio možno aplikovať v rámci trestného konania vždy len v súlade s ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku.

Dovolací súd uvádza, že princíp ultima ratio možno uplatniť len prostredníctvom materiálneho korektívu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda len pri prečinoch. Toto pravidlo je vo vzťahu k prečinom plne opodstatnené, pretože súdna moc na aplikáciu princípu ultima ratio použila zákonodarcom deklarovanú možnosť za istých okolností nepovažovať za protiprávne konanie, ktoré sa ako protiprávne javí z dôvodu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

V predmetnej veci Najvyšší súd SR skúmal, či konaním obvineného tvoriacim skutkovú vetu odsudzujúceho rozsudku boli naplnené všetky, t. j. formálne i materiálne znaky skutkovej podstaty prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a dospel k záveru, že áno. Tu dovolací súd poukazuje na znenie § 8 Trestného zákona, podľa ktorého trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pojmom znaky uvedené v tomto zákone sa rozumejú znaky objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré tvoria tzv. skutkovú podstatu trestného činu (súhrn znakov, ktoré charakterizujú ľudské konanie a jeho následok ako trestný čin), pričom všetky sú rovnako nevyhnutné a rovnocenné.

Z hľadiska obsahu, každá skutková podstata trestného činu vyjadruje všetky podstatné znaky a črty nevyhnutné na posúdenie, či konkrétny spáchaný skutok možno pokladať za trestný čin. Ide o súhrn znakov možných ľudských aktivít, ktorých splnením vzniká trestná spornosť. Znaky trestných činov uvedené v Trestnom zákone vyjadrujú možnosť vzniku takto klasifikovaných skutkov (predvídanie možnosti vzniku), ako aj nevyhnutnosť podradiť ich pod príslušné skutkové podstaty trestných činov a použiť právne následky uvedené v Trestnom zákone. Súhrn skutkových znakov jednotlivých skutkových podstát trestných činov odráža konkrétny skutok z hľadiska kvantity a kvality. Trestná zodpovednosť vzniká na základe existencie spáchaného skutku, ktorý vykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu. Okrem obligatórných znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorými sú objekt (záujem, hodnota, či spoločenský vzťah chránený trestným právom), objektívna stránka (konanie vrátane opomenutia, následok a príčinná súvislosť medzi konaním a následkom), subjekt (páchateľ) a

subjektívna stránka (zavinenie, niekedy aj pohnútku - motív), sa na vyvodenie trestnej zodpovednosti pri prečine vyžaduje aj naplnenie tzv. materiálneho korektívu, ktorý je vyjadrený v ustanovení § 10 ods. 2 Trestného zákona - nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolností za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a, je jeho závažnosť nepatrná. Materiálny korektív predstavuje výnimku z formálneho chápania kategórie trestných činov. Jednou z podmienok, ktorá musí byť splnená na to, aby určité protiprávne konanie (skutok) mohlo byť kvalifikované ako konkrétny prečin, je v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona aj pozitívny záver o tom, že závažnosť konania, ktoré inak z formálneho hľadiska naplňa znaky skutkovej podstaty nejakého prečiny, je vyššia ako nepatrná. Stupeň závažnosti činu má zásadný význam pre rozhodnutie o základnej otázke trestného konania (otázke viny a trestu).

Na posúdenie závažnosti určitého protispoločenského konania majú vplyv, a závažnosť prečiny určujú nasledovné skutočnosti:

- a) spôsob vykonania činu a jeho následky,
- b) okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný (pôjde najmä o poľahčujúce a priťažujúce okolnosti - § 36 a § 37 Trestného zákona),
- c) miera zavinenia a pohnútku páchatel'a.

Kritériá, pomocou ktorých sa určuje závažnosť prečiny, sa týkajú konania a následku (test objektívnej stránky) a miery zavinenia v prípade pohnútky (t. j. subjektívnej stránky) sú také rôzne a premenlivé, že pomocou nich možno v konkrétnom prípade dostatočne rozlíšiť stupeň závažnosti spáchaného prečiny, resp. činu vykazujúceho znaky prečiny. Uvedené kritériá pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale v ich súhrne bez toho, aby niektoré boli preceňované na úkor iných. Závažnosť niektorého protispoločenského konania býva spravidla deliacou čiarou medzi trestným činom a priestupkom.

V predmetnej veci obvinený svojím konaním uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku naplnil všetky, t. j. formálne i materiálne znaky skutkovej podstaty prečiny nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

V skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku vymedzené konanie obvineného spočívajúc vo vyhrázaní sa svojej manželke zabitím, fyzickou likvidáciou slovami „zabijem Ťa, viem si zaobstarať zbraň od mafiána z F.“, čím u nej takto svojím konaním vzbudil dôvodnú obavu o život a zdravie, čo naplňa objektívnu stránku skutkovej podstaty stíhaného prečiny a vzhľadom na okolnosti prípadu, najmä na spôsob vykonania činu, nepochybne aj subjektívnu stránku tohto prečiny.

Dovolací súd sa nestotožnil s názormi obvineného, že jeho konanie nebolo spôsobilé dosiahnuť mieru závažnosti predpokladanú § 10 ods. 2 Trestného zákona a predmetný skutok by mal byť posudzovaný nanajvýš ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu.

Nakoľko všetky okolnosti prípadu v súhrne dosiahli takú intenzitu závažnosti, ktorá naplňa i materiálny korektív stíhaného prečiny, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Riadiac sa vyššie uvedenými právnymi úvahami dovolací súd v predmetnej veci nezistil naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov, ktoré obvinený vo svojom dovolaní uviedol a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.